

Vilija, mūsų upelių matutė,
Dugną tur aukso, o veidą kaip dangų:
Vandenį semia lietuvė sesutė,
Sirdžia ir veidu skaistesnė už bangą.

Puikios, malonios pakalnės ties Kaunu,
Puošia jos tulpėmis Viliją srauną.
Myli lietuvę gražesnis jaunimas,
Negu kad rožių ir tulpių audimas.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

EINA XVIII METUS

1964 RUGSĖJO - SEPTEMBER 10

Nr. 18(936)

LIETUVIŲ DIENA

W. Miller ragina J.T. kelti Lietuvos nepriklausomybės bylą

New Yorke įvykusi Lietuvių Diena (rugpjūčio 23 d.) praėjo su labai gražiu pasisekimu, dalyvaujant 800 šokėjų ir 1.400 daini ninkų, kuriuos stabėjo virš 16.000, daugumoje lietuvių, minia. Sunkus Šventės Komiteto darbas vainikuotas pasisekimu!

Prieš pradėdant šventę, buvo atliktos pamaldos, po kurių sekė oficialus jos atidarymas. Kalbėjo Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, senatorius K.B. Keatingas ir Šventei rengti k-to pirminkas J. Stukas. Šventės meninę programą labai vykusiai pravedė Rūta Kilmoneytė.

Reikia pasidžiaugti ir tuo, kad kaip retai kada, vietinė didžioji amerikiečių spauda šiuo kartu nepalikio kur-

čia šiam susibūrimui ir plačiai bei palankiai atžymėjo. Lietuvos laisvės bylos garsinimui ir mūsų kovinių nuotaikų sustiprinimui, nėra jokios abejonės, šioji gražiai pravesta šventė paliko gilius pėdsakus. Garbė tiems, kurie ryžosi ją organizuoti, kurie tiek padėjo triuso, garbė tiems, kurie nebudami ir didelių tolių, vyko į ją išpildyti programos, garbė ir tiems, kurie šią šventę parėmė savo auka.

Šventės proga, respublikonų kandidatas ir viceprezidentus Milleris atsiuntė Komiteto pirm. prof. J. J. Stukui šio turinio laiška:

"Priimkite mano geriausias linkėjimus, kad pavyktų Lietuvių Diena

N. Y. Pasaulinėje parodoje. Lietuva vėl turės savo laisvės ir nepriklausomybės dienas. Nors Lietuva yra Sovietų Sąjungos pavergta, bet ji turi būti pripažįstama kaip atskira tauta ir jos ištremiti vada! privalo būti laikomi teisėtais lietuvių tautos atstovais. Lietuva ir jos epochinė kova už laisvę turi būti išryškinta jos dienoje. JAV turi pagelbėti Lietuvai atgauti tinkamą vietą tarp laisvų tautų. Mano nuosirdžiausias linkėjimas, kad jūsų balsas būtų išgirstas JTO ir leistų apsvarstyti komunistinio imperializmo pavergimą Lietuvos. Aš raginu JAV delegaciją JTO Lietuvos nepriklausomybės bylą įtraukti į darbotvarkę kaip galima greičiau."

ERDVĖ

Kova dėl lietuviškų žemių dar nebaigta; reikia geležinio ryžto ją tęsėti

Kam kalbėti apie erdvę, jei ji yra begalinė. Nes galas gali būti tik medžiagai, bet ne erdvei, kurią galima išvaizduoti neaprepiamuose toliuose kaip tuštumą.

Jei žmogus, palyginus su žeme, tėra tiek mikroskopiniai mažas, kaip maža yra bakterija palyginus su žmogumi. Jei visa mūsų žemė tėra lyg grūdas įmestas į didelį vandens kubilą, palyginus su ugniniu saulės kamu liu. Jei mūsų geradarė, gyvybės davė ja, saulė - žvaigždė tėra tik nedidelis krislas tarpe kitų žvaigždžių, kurių yra milijonai Paukščių Take. Jei mūsų Paukščių Takas tėra tik vienas iš daugelio milijardų erdvės galaktikų... Tai kas gi, pagaliau, yra toji erdvė, jei ji žmogaus proto sunkiai išivaizduojamuose toliuose, ir kas ta menka dulkė, žmogumi vadinama, palyginus su visata, valdoma Pradžios.

Čia vienok mes kalbėsime tik apie mūsų penkiąsias pojūčius apčiuopiamą erdvę, atseit, apie mus nešiojančios žemelės plotus. Ir jei mūsų neįkainojamos vertės žemėpatė ne tik per daugelį amžių suteikė mūsų tautai tęstinumą, bet ir mus pačius išmaitino, tai mums įdomiausia būtų kalbėti apie mūsų tautos apgyventą erdvę, apie mums visiems mielą Lietuvėlę.

Būta kadaise mūsų aisičių pranokę jų plačiai pasiskleista gintarinių jūrų pakraštis: nuo pat Persantės upės (netoli Štetino, Pomeranijoje) ir vėl toli į rytus, gal net už Katino girios (kur dabar smala primenantis Smalensko miestas yra). Ta plati erdvė, tautoms besikilnojant, labai susiaurėjo. Jei vėl XIV-XV amžiuje mūsų narsūs protėviai savo ryžtingos ekspansijos dėka savo valstybės sienas išplėtė net iki Juodųjų jūrų ir net iki netoli Maskvos, tai mes, jų palikuonys, XX amžiaus pradžioje tepajėgėme atkurti, palyginant, mažutę lietuvišką valstybę.

Šiandien mes ir to mažo, susiaurintos Lietuvos erdvės, plotelio netekome, nors tauta joje pasilieka ir kenčia sunkią sovietijos baudžiavinę leteną. Mes tautos atplaišos, emigrantais vadinami, savaime aišku,

tol nenurimsime, kol neiškovosime tautai laisvės.

Ak, - didelė bėda su ta erdve: sovietai nesiteikė net savo pačių pripažintų rytuose Lietuvos rubežių respektuoti: atseit, ir Svieriai, ir Ašmena, ir Lyda jau už susovietintos Lietuvos ribų, ir ten mūsų kalba netoleruojama, nors ten yra lietuviškai kalbančiųjų. Taipgi Seinų kampelis (dabar Punsko kraštu vadinamas) kažin kuriais sumetimais paliktas Lenkijos ribose.

Dar blogiau su Prūsų arba Mažąja Lietuva. Kokiais gi sumetimais šis nuo praamžių lietuviškas kraštas, - Donelaičio tėviškė, - priskirtas prie Leningrado srities? Klaipėdos kraštas, - tai tik siauras tos Mažosios Lietuvos kampelis. Mūsų ten erdvė bent jau iki pat Tvankstės (Karaliaučiaus) ir ten iki pat II pas. karo lietuvių kalba, kad ir Bismarko, o ypač Hitlerio aistringai slopinama, dar nebuvo pamiršta mūsų brolių lietuvininkų.

Visi kaimynai mums pavydi mūsų kad ir labai susiaurėjusios erdvės. Jei lenkų "unijotai", sulenkėjusių dvarininkų palikuonys, vis dar negali pamiršti savo feodalinių pretenzijų į Lietuvą arba bent į jos dalį, ir kur tik įmanydami bando mums pa kenkti, tai su buvusiais mūsų vakarų kaimynais, vokiečiais, reikalai yra žymiai blogesni.

Nuo pat XIII šimtmečio tęsiasi vadinamas "Drang nach Osten" žygis.

Prisidengę jiems idealiu krikščionybės skelbiamu artimo meilės mokslu jie, tie kryžiuotai germanai, pasiliko tokiais pat, gal tik dar daugiau rafinotesniais barbarais, kaip jų išgarsėję žiaurumu protėviai teutonai ar vandalai. Taigi, per ištisus 700 metų tie rytų erdvės "ieškotojai" visokiais siais būdais žudė ir naikino lietuvius.

Pasikeitė laikas, bet nepasikeitė jų metodas. Prisiminkime Prūsų lietuvių vadus, pakviestus deryboms ir gyvus sudegintus "svetingoje" pilyje. Ne užmirškime ir rikio Pepinės mirties, kuomet gyvam buvo narpiojamos žarnos. O kuomi gali pasiteisinti XX amžiaus kryžiuočių palikuonys, sušaudę tilžiškių Jagomastų šeimą, arba sudeginę gyvus 119 lietuvių Pirčiškio kaime, Eiškiškių apskrityje. Gi vėl, kiek mūsų žuvu kacetuose arba ir šiaip "vergelungo" motyvo sušaudyti (pav. prie Lentupės, netoli Švenčionių, sušaudyta 600 vyrų).

Ir išsiiputė, užaugo didelė Vokietija (Grossdeutschland), pastatyta ant kitų tautų lavonų: ir Brandenburgas, ir Maklenburgas, ir Pomeranija ir Silezija, jau nekaltant apie vakarų ir rytų Prūsijas, - vis tai smurtu užgrobtos svetimų tautų žemės, nesgi tikroji Vokietija - tai tik Vakarų Vokietija.

Jiems vis erdvės buvo maža. Ypačiai nuo Bismarko laikų suaktyvėjo vokiečių pavergtų tautų vokiētinimas ir naujos erdvės ieškojimas.

Lietuviai nugalėjo!

Rugpjūčio pabaigoje Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė, ta pati kuri sekmingai garsindama Lietuvos vardą neseniai gastroliaavo tolimoje Australijoje, Toronto mieste (Kanadoje) susitiko su Kanados rinktinė ir ją nugalėjo santykiu 96:86.

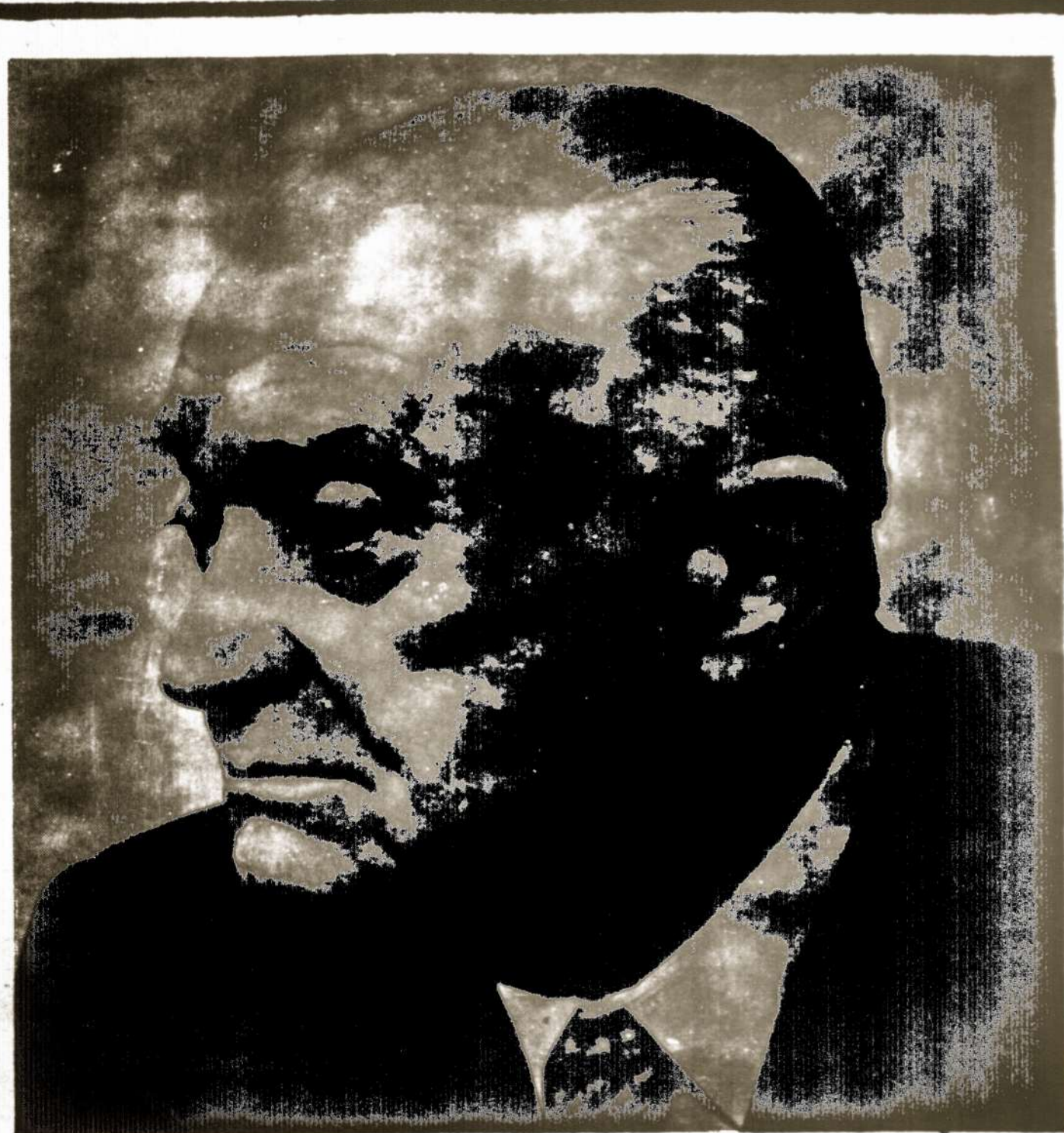
Prieš rungtynes nei vienas iš kandaiečių netikėjo, jog jų rinktinė gali pralaimėti. Ji jau kuris laikas labai

intensyviai treniravosi ir rengėsi olimpiadai Tokijo mieste (Japonijoje) ir buvo skaitoma labai stipri ir gerai paruošta.

Rungtynėms susirinko sausakimšai pilnas stadijonas. Mūsų komandai taškus pelnė: P. Čekauskas 27, A.

Varnas 18, E. Modestavičius 16, A. Adzima 10, E. Slomčinskas 8, V. Sedlickas 6, E. Šilingas 4, L. Jesevičius 4, A. Motiejūnas 3, V. Bazėnas 0.

Sveikiname mūsų jaunosius krepšininikus, taip garbingai nešančius Lietuvos vardą į plačiuosius sportinio gyvenimo vandenį!

Mirė J. Budrys Lietuvos gen. konsulas

Rugsėjo 1 dienos vakare New Yorke mirė ilgametis Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke Jonas Budrys. Lietuvių tauta, o ypač kovojanti už laisvę lietuviškoji išeivija, neteko garbingo ir nepalaužiamo laisvės kovų milžino, gražios atminties didelės asmenybės.

Jonas Budrys gimė 1889 metais gegužės 10d. Kaune. Čia baigia gimnaziją ir nekurį laiką studijuoja Rytų kalbų institute Vladivas-toke. Nuo 1921m. buvo generalinio štabo kontržvalgybos viršininku. Vienas iš Klaipėdos sukilimo organizatorių ir vyriausias sukilėlių vadas. Klaipėdos Krašto gubernatorius, Vidaus reik. ministerijos patarėjas, Lietuvos konsulas Karaliaučiuje ir nuo 1936. XI. 11d. Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, 1940 metais gaves New Yorke miesto garbės piliečio vardą.

Bendradarbiavo spaudoje ir išspausdino "Short economic outline of Lithuania" 1938m.

Velionio palaikai iš New Yorke buvo pervežti į Čikagą, kur š. m. rugsėjo 5 dieną buvo palaidoti Lietuvių Tautinėse Kapinėse, šalia Dr. V. Kudirkos paminklo.

Kaip senoji Prūsų Lietuva (tarp Nemuno ir Vislos) jų buvo laikoma savotiška tuščia erdve ir jų gyventojų tūkstančių tūkstančiai buvo negailėtingai kankinami bei žudomi, taip lygiai tų plėšriųjų riterių palikuonių pažiūra į "Rytų erdvę" buvo nei kiek neskirtinga.

Pirmas pasaulinis karas turėjo taip vadinamą ObOst, ir vokiečių kariai bei jų pastatyta civilinė valdžia per visagalius žandarus sauvaliavo visoje Lietuvoje. Antras pasaulinis karas pagimdė Ostlandą ir jau buvo išdirbti detaliniai planai padidinti "Grossdeutschlandą" užkariant žemių sąskaiton. Kryžiuokų ir kalavijuočių užkariant žemių sujungimas

turėjo būti įvykęs faktas.

Ir kiek nekaltų žmonių kraujo pralietas vis vardan tos erdvės menamo trūkumo?.. Kad vokiečių tauta "neuzdustų" savo "siauroje" erdvėje, kace tuose buvo sunaikinti įvairių tautų milijonai, taipgi nesuskaitomi tūkstančiai raudonosios kariuomenės belaisvių, pasidavusių vardan ieškomos išėities iš sovietinės vergijos.. buvo tiesiog numarinti badu!

Bet dabartinė Vakarų Vokietija erdvės turi pakankamai, nors ten pabėgėlių ar išvietintų vokiečių prigužėjo milijonai. Taigi, o stebuklas: erdvės vokiečių tautai užtenka, o darbininkų net per mažai ir jų tūkstančių tūkstančiai persikviečiami iš pietų Europos, - Graikijos, Italijos, Ispanijos.

O kokios gi erdvės prireikė sovietiškiems "aristokratams"?

Pavergę buv. Rusijos imperijos tautas, išskyrus Pabaltiečius ir lenkus, tie "privilegijautos tautos" atstovai pasijuto nepaprastai galingi ir išmintingi. Jei Sijono protokolų tikre nybe daug kas prieš I pas. karą abejojo, laikydami tai "juodašimčių" falsifikacija, tai sukurtosios Sovietų imperijos faktas patvirtino visas to protokolo detales. Ir štai, vėl vienai, palyginti neskaityti, tegul ir "išrinktai", beveik perdem pirklų ir inteligentų tautai pavyksta sugalvoti - nukelta į 6 puslapį -

Lietuva! Mes kovosime už Tavo laisvę iki laimėjimo

LAISVOJI LIETUVA
FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igalotas leidejas - V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

Administratorius - K. RADVILA

Prenumerata metams \$ 5.
Subscription per year \$ 5

Atskiras numeris 20 c.
20 c. per copy

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdonavičius, St. Jakubickas,
Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

Verta susimąstyti

Amerikos Demokratų partija išsta tė savo kandidatus į prezidentus ir viceprezidentus. Kaip ir buvo galima laukti, Johnsonas vienbalsiai numonut. Jis pasikvietė H. H. Humphrey kandidatą į viceprezidentus. Čia reikia pažymėti, kad Humphrey yra vienas iš steigėjų kairiojo sparno liberalų organizacijos - Americans for Democratic Action, kuri jau yra pasisakiusi už koegzistavimą su komunizmu ir užmezgimą santykių su raudonąja Kinija. Šios organizacijos eilėse yra ir Adlai Stevensonas. Demokratai jau visai nekalba apie kokias nors išlaisvinimo pavergtų tautų idėjas, pasižadėdami "koegzistuoti"...

Štai gražus sulyginimas ką kalba abi didžiosios partijos savose programose:
DEMOKRATAI, - jokio užsiangažavimo laimėti kovą su kasdien besiplečiančiu pasaulyje komunizmu.
RESPUBLIKONAI, - stiprus pasiryžimas dirbti laisvės pergalei, kad ji pasiektų visas pasaulio tautas.
DEMOKRATAI, - taika yra pagrindinis užsienio politikos tikslas, nieko nemint kokią kainą demokratams yra pasiryžę mokėti už tą taiką...
RESPUBLIKONAI, - tautos saugumas ir laisvė yra užsienio politikos pagrindas, siekiant laisvės visoms tautoms, nes tik visų laisvė yra pagrindas, ant kurio galima sukurti pastovią taiką.
DEMOKRATAI, - švelniai išreikšta viltis, kad pavergtos tautos atgaus laisvę, pavergtųjų nemint ir nieko nesakant apie pasipriešinimą komunistiniam imperializmui.
RESPUBLIKONAI, - aiškus užsiangažavimas siekti išlaisvinimo pavergtų tautų, išvardinant jas visas, pareiškiant, kad pagrindinis laisvei ir nepriklausomybei pavojus yra komunistinio imperializmo ekspansija.
Tai tik dalis minčių iš taip vadintų partijų platformų. Jos labai skirtingos savais žodžiais ir mintimis. Kiekvienam Amerikos lietuviui verta susimąstyti ir giliai pagalvoti...
Tiesa, metamieji pažadai ir žodžiai yra metami rinkiminiais metais, kada taip svarbu kaupti sau balsus. Bet jau vien tos didelės ir esminis skirtumas net ir tuose žodžiuose, aišku savaime, šį bei tą pasako. Demokratai ryžiasi "koegzistuoti", mokėdami iki šiol mokėti komunistui, su viltimi, kad jis kada nors pasikeis ir bus sukalbamas... Mes, kurie žinome komunizmo taktiką ir veiklos metodus, su liūdnu šypsniu sekame šį liberalų galvojimą ir vedamą politiką, meldami Dievo, kad greičiau jie praregtų ir suprastų, kas yra komunizmas.
Respublikonų drąsa viešai pasmerkti komunizmą imperializmą, Nikitos piktas puolimas respublikoniškos platformos, atrodo, pasako šį tą. Ir tas pasakymas mums yra priimtinesnis, nes teikia vilties, kad suaktyvinta Amerikos užsienio politika sutradys komunizmo imperializmą ir suorganizuos laisvąjį pasaulį laisvės kovai, sutriuškinant kolonialinę komunizmo imperiją ir išvaduojant pavergtas tautas. P.S.

DOVYDAS NUGALI GALIJOTĄ

J. KADAGYS

Nors respublikonų ir demokratų konvencijos jau praėjė, tačiau jų aidai ir atgarsiai vis dar girdimi.

Konvencijos, kurios čia šaukiamos rinkiminiais metais, abiejų partijų pravedamos su didžiausia propagandine pompa, reklama ir nemažu triukšmu. Europiečio akimis sekant jų eigą, jos atrodo daugiau panašios į karą, kaip ir rimtų ir atsakingų politikų suvažiavimą, susirinkusį nustatyti partijos programos ir išrinkti kandidatus. Tačiau tokia jau yra nusišlovėjusi rinkiminių konvencijų tvarka ir tradicija.

Demokratų konvencija šiemet buvo gal tik tuo nepaprasta, kad joje Alabamos ir Missisipi valstijų atstovai išėjo prieš partijos liniją. Iš Missisipi valstijos atvyko net dvi delegacijos: baltųjų ir negrų. Taigi, kredencijalų komisija turėjo nemažai vargo šioms nesklandumams išspręsti. Iš abiejų tų neklusnių valstijų atstovų buvo pareikalauta iš anksto lojalumo pareiškimai Johnsono rinkiminiam sąrašui. Dėl partijos kandidato jokių abejonių nebuvo - jis buvo aiškus - dabartinis prezidentas L. B. Johnsonas.

Partijų programų čia neliesime, nes jos jau plačiai išreklamuotos ir skaitytoms gerai žinomos.

Gi respublikonų konvencija šį kartą buvo karšta ir nepaprasta tuo, kad joje į kovą išėjo ir nugalėjo, palyginus neįtikėtinai ir gyventojų skaičiumi negausios valstijos - Arizonos senatorius B. Goldwateris. Kas įdomiausia, kad jo pergalė buvo triuškinanti ir jau visai aiški prieš konvenciją pradedant. Wall Street milijonieriai liberalai, kurie per visą eilę metų vadovavo ir kontroliavo respublikonų partiją, šį kartą išėjo į pavėluotą kovą prieš Goldwaterį ir ją pralaimėjo.

B. Goldwateris šioje kovoje, tai lygtas istorinis Dovydas prieš Galijotą, išėjęs kovon prieš Wall Street kapitalistus, kurie kontroliuoja ne tik šio krašto finansus ir ekonominį gyvenimą, bet daro žymios įtakos ir viso

Jeigu mes, Lietuvos pabėgėliai, turėtume tiek savanorių advokatų saivams reikalams ir savo tautos garbei ginti, kiek jų dabar priviso svetimiesiems talkinti - mūsų tautinės veiklos padėtis būtų kur kas geresnė. Š. m. Draugo nr. 125 Rūta Kleva Vidžiūnienė išrėžė pamokslėlį, kad mūsų šalis esą vis nepakankamai gerbią kitas tautas. Ar čia tik ne ta pati Vidžiūnienė, kuri prieš metus laiko buvo labai pasipiktinusi A. Rūko "Bumbulio ir Dundulio" sceninio veikaliku neva menku meniniu lygiu ir prieš to vaidinimo rengėjus švaistėsi kluonų, klumpių ir sermėgų keiksmazodžiais, tur būt, manydama, kad šis savotiškas apavas ir drabužis turi reikšti ir dvasinį lietuvių prasčiokiškumą. Tačiau, gerbiant "kitas tautas", nederėtų užmiršti, kad klumpės yra olandų tautinės aprangos dalis. O per vokiečių radiją tebeskambantį Holzschtuhtanz muzika rodo, kad ir vokiečiams ši apavo rūšis toli gražu nėra svetima. Sermėga pagal Liet. Enciklopediją pas mus atklydusi apie XIX šimtmetį iš gudų. Gi kluonų išvaizdos statyba, man rodos, dabar jau visai pakeliui į madą! Nelengva suprasti, kodėl mes įgytas svetimybės (iš tuo laiku jau civilizuotų tautų) vadiname atsilikimu, tuo tarpu kai dabar net iš džinglių mus pasiekusias naujoves jau linkę laikyti "kultūrinėmis aukštumomis".

Pavėlavę pamokslininkai

S. Jurgaitienė

Bet pažvelkime, ko dabar mus p. Vidžiūnienė užsigeidė pamokyti savo rašinyje "Reikėtų gerbti ir kitas tautas".

"Skaitant Alg. Gustaičio išvedžiojimus apie mūsų vardų lietuviškumą, nejučiomis ateina mintis-pasiskolinant J. Bertulio posakį-apie karpą ant nosies. A. Gustaitis siūlo atmesiti amerikoniškąjį Mr., Mrs, ir Miss rašymą ir adresuoti laiškus, pav. p-lei Gustaitytei, pasitiktin paštininko aštriū protu, kad jam bus aišku po ta panele slepiantis miss Gustaitis. Esu įsitikinusi, kad, jei A. Gustaitis būtų Lietuvoje pašto viršininku, tai į jo pašta patekusių laišką, adresuotą Herrn X ar Gaspodin Y, su pasipiktinimu atmetų ir apkaltintų tuos žmones Lietuvos valstybės ir kalbos negerbimu, nenoru prisitaikinti ir pasiūlytų važiuoti jiems, iš kur atvyko. Tačiau šiame demokratiškame krašte jis turi visišką laisvę rašyti ant savo laišku voku ką tik išgalvoja - ir pasikliauti laišku išnešiojotojui sumanumu."

Didžiausia karpą, man rodos, bus užgožusi pačios p. V-nės nosį ir ji (šita karpa) kliudo poniai V-nei ma-

tyti, kas aplink vyksta, bet net mąstyti ir suprasti. Jei mes savame krašte per 20 laisvo gyvenimo metų nebuvo prasimanę lietuviškų krei-pinių, o nesibodėdami vartojome "ponų" ir "ponių" pavadinimus, ar jau vien šitai neparodo tą "kitų tautų" gerbimą? Būdami Vokietijoje gerbėme vėl kitus. Dabar, kai atėjo eilė gerbti dar kitokias tautas, "misteriai" ir "misės" pasidarė patrauklesni už "ponus" ir "ponias". Čia jau ne tik kreipiames ir laiškus adresuojame svetima kalba, bet jau norime tais "misteriais" ir "misėmis" patys tapti, o, jei dar taip greit nesugebame, tai bent dedamės jais esą, juos vadiname. Tai kokios dar dėdės nės pagarbos p. V-nė pageidautų? Dabar ne tik tie kreipiniai, bet jau ir visos pavardės ir vardai šiai "pagarbai" lenkiami. Šito svetimųjų gerbimo prisigėrusi visa mūsų tautos praeitis. Ir nors dabartiniai mūsų kultūrinio gyvenimo pirmūnai (avan gardininkai), kaip įmanydami, krato-si praeities "atgyvenų", tačiau šiai senienai (svetimųjų garbinimui) yra nuostabiai ištikimi. Jei iš užrašų ant laišku voku galima būtų spręsti apie visuomenės demokratiškumą, tai mes, savo krašte vartoję svetimus kreipinius, buvome gerokai pralenkę net amerikiečius, nes ir šiame demokratiškame krašte, pasak R. V. svetima kalba užrašų niekas nevar-toja, nors čia ne tautinė, bet vad. dau-giautė visuomenė. Taigi tik mes taip sugebame gerbti kitas tautas!

Toliau: ne tik joks pašto viršininkas, bet ir joks kitas valst. tarnautojas, nekaltant jau apie elintį pilietį, Lietuvoje gyvenusių kitataučių, vad. mažumų, važiuoti ten, iš kur jie kilę, niekad nesuntinėjo. Kaip tik atvirksčiai: svetimtaučiai dėl savo ekonomio nisio įsitvirtinimo ir miesčioniško apskrumo jautėsi ponais, o lietuvis neretai buvo tik jų pastumdėlis. Net ir jų, kitataučių, daryta lietuvių kalba mūsų liet. miesčionijos buvo mėgdžiojama - vis dėl tos pačios pagarbos "kitiems". Tuo tarpu mes čia, nespėję, kaip reikia, ir kojų sušilti, ne kartą buvome v e j a m i atgal į "kempes" ar į Lietuvą. Užteko tik pav. pasiskųsti Lietuva klimatui ne-įprastu darbu.

Šio krašto pašto išnešiojams visai nereikia nei "aiškaus proto" nei ypatingo sumanumo. Jie visai nesuka sau galvos, kad "po ta panele slepiasi Miss". Jiems svarbiausia, kad būtų užrašytas aiškus ir teisingas namo numeris, gatvės pavadinimas ir štai ir viskas. Nemokėdami svetimų kalbų, jie tų užrašų visai nenagrinėja, jiems tik rūpi, kad laiškas tektų ant voko pažymėtam namo numeriui.

Lietuvoje ant voku nebuvo pratę rašinėti visą žodį "ponas" ar "ponia" - pakakdavo paprastai tik vienos mažosios "p", nes pavardės galūnė rodė adresato lytį ir jo šeimyni nę padėtį. Bet dabar mes viską pasistengiam užmiršti, kad būtų lengviau užtempti ant dabartinės pakraipos kurpaliao.

Antra vertus, vienokie ar kitokie ant voku užrašai ar titulai amerikiečių laiškanėsių ar šiaip piliečių nepastebimi, jie nelaužo sau galvos dėl pavardžių kilmės. Nebūdami tautine valstybe, tautiniu klausimu jie visai nesidomi. Jie vertina ir gina tik savo vadinamą "way of life" - nuolat giriasi, kad esąs geriausias pasaulyje ir už jį kovoja. O tas "gyvenimo būdas" paprastai reiskia medžiaginį gerbūvį, laisvę elgtis, kaip nori, o visa kita eiliniam amerikiečiui mažai terūpi.

O kad po I-jo pas. karo lietuviai, pasako V-nės, parsivežė svetimtautes marčias, tai kaip tik padaro mūsų šiekį pagarbą svetimiesiems. Tąs dar galėjo pasiteisinti lietuvių intelligenčių stoka, bet dabar čia jau netrūksta moterų bakalaurų, magistrų ir net daktarų titulais, o ką mie-liau mūsų šaliai pasirenka - ar ne iš tų "gerbtinų tautų"?

Bet p. Vidžiūnienė vis dar neatlyžta. Girdi, čia mūsų niekas neverčia kurti mišrias šeimas, bet, jeigu jau sukūrei, tai reiktų gerbti ir kito žmogaus patrijotiškumą, ypač kad esi jo krašte. R. V-nei atrodo, kad, pasirinkęs santuokai svetimtautį-tę, dar vis nepakankamai esi pagerbęs jo tautiškumą. Gyvenimas rodo, kad, jei šiame krašte jau kas pasirinkęs svetimtautį-tę, patriotizmo mažai jau bėpali so. Tur būt, tik viena p. V-nė žino, koki dar būdu, jei ne vedybomis perėjimu į svetimųjų pusę, galėtų būti pagerbta svetimybė.

- nukelta į 6 puslapį -

Dabartinė administracija viešai pripažįsta, kad ji stato tiltus ir vis ieško dar būdų ir priemonių sugyvenimui su raudonaisiais imperialistais sustiprinti. Jai mat vis dar neaišku, kad tai yra tuščios pastangos, laiko ir energijos eikvojimas. Nuoširdus sugyvenimas su komunistais iš viso negalimas. Koks gi gali būti nuoširdus sugyvenimas, kai tavo par

Filmų ir televizijos aktorė Rūta Lee-Kilmontytė, laimingai iš Lietuvos atsivežusi savo senelę, prie Los Angeles lietuvių parapijos bažnyčios buvo gausiai sveikinama losangeliečių. Nuotraukoje, - Rūta su savo mamyte ir senele.

Nuotrauka L. Kančausko

PAVĖLAVĖ PAMOKSLININKAI

Tąsa iš 3 psl.

Pagarba tarp žmonių, lygiai ir tautų, saisto abi pusi - jei mes gerbiame kitus, to paties tikimės ir iš kitų pusės. O kaip mūsų tauta buvo pagerbta Čikagoj Marijos Aukšt. Mokyklos šių mokslo metų pabaigtuvėse? Šitoks lietuviškas "pagerbimas", deja, ne vienintelis. Kiek gi kartų ta mūsų tauta sąmoningai įžeidžiama, braižant Europos žemėlapius, numarinama kitų tautų enciklopedijose, almanachuose, politinėse kalbose, neminama amerik. laikraščių redakciniuose straipsniuose ir tt. Kiek kartų mūsų tauta ir valstybė tyčia nutylima radijo ir TV pranešimuose, išvardinant bolševikų užgrobtas žemes Europoje. Čia jau nėra nei kalbos apie kokią pagarbą, kai net pats tautos vardas kltūva už dantų, nedrįstant jį garsiai ir viešai ištarti. "Jau sistemingai vengia minėti lietuvių ar kitų Pabaltijo tautų vardą, trina jį iš informacinių pranešimų ir gyvenimo įvykių net tokiais atvejais, kur patys sovietiniai rusai namie jų dar nevengia minėti" - Br. Raila (Dirva Nr. 91)

Visus šiuos nesuskaičiuojamus mūsų nepagerbimo atvejus mūsiškiai svetimos garbės sargai pralaidžia negirdomis, čia jie neskuba netik savo garbės, bet ir paprasčiausios buvimo teisės ginti. Įdomu būtų žinoti, kiek protesto laiškų yra parašiusi p. Vidžiūnienė?

Gal būt, skaitytojai dar nebus pamiršę mūsų visuomenėje kilusių subrudimų, kai, apsilankęs šiame krašte, dr. J. Grinius parašė ilgoką savo viešąją apžvalgą. Kai kurie tautiečiai tada buvo tiesiog pritrękti pasipiktinimo: kaip jis išdrįso "nelaikinti" Amerikos! Laikraštiniškai, akademiškai, kultūrininkai ir šiaip rašei-

ERDVĖ

Tąsa iš 1 psl.

tokią gudrią, klastingai melagingą sistemą, kad šiandien jau jie valdo virš ketvirtį pasaulio erdvės su vienu trečdaliu žemės gyventojų! Tačiau tai dar ne viskas. Jie, tie "išrinktieji", ir čia JAV yra nepapra-

vos rinkosi į "simpozijumus" ar "forumus", paskubomis suposi plačiarankoviu telnininko apsiaustu ir stogo ginti šio krašto garbės. Čia buvo taip įsismaginta, kad ir tose gyvenimo srityse, kur net patys amerikiečiai niekad nesigyrė, mūsiškių advokatų parodymais, pasiekę didžiausios laimėjimų viršūnes. Čia visiškai priktų, sekant mūsų pašaipiuoju poetu, šitoks dvielis: Absoliučiai tobulai ambasadoriaujam atbulai.

Kaip su mūsų krepšinio žaidėjų pergalėmis Australijoje? Čia jau ne politikos sritis. Šio krašto laikraščiai, lyg susitarę, ligi šiol jų žygio visai nesuminėjo. Kai kurių amerik. dienraščių beveik pusė lapų skiria ma sportui, o pasižymėję sportininkai keliama į padanges. Prez. Johnso nas beisbolininką Stan Musial pavadino vienu didžiausių krašto herojų. Šis užsimanė net kandidatuoti į senatorius.

Kiek gi pagaliau tos tautinės pagarbos patyrė mūsų krepšinininkai JAV ambasadoje Australijoje? Ką gi reikią Tasmanijos Davenporto miesto salės "kapų tyla", mūsiškiams žaidėjams pasirodžius? O kiek tos pagarbos mūsų rinktinė susilaukė iš Newcastle žurnalistų, išvadinius lietuvių sportininkus - svečius mušeikomis, o mūsiškį teisėją nemokša? Tuo pat laiku pranešimuose iš ano žemyno nuolat buvo skundžiamasi australų žiauriu žaidimu ir teisėjų aiškiu šališkumu.

Gal šis šaltokas australiškas purkšlys kiek atvėsins tą nuo amžių įsigalėjusią svetimųjų adoraciją ir mūsiškiai gal savuosius žiuvisis koliojė "naciais", "fašistais" ir apstos sagstę lotyniškus prielinksnius (super, ultra) prie žodžio "patrijotas".

Bus daugiau

stai pajėgus finansų, prekybos, pramonės, publicistikos ir politikos srityse. Nesunku todėl suprasti, kad jų erdvės užkariavimo planai yra žymiai platesni už vokišką "Herrenfolką"; jie tikisi užvaldyti visą žemės erdvę, nes taip senąs imperialisas Jehova jiems žadėjęs, nes taip

Skaitytojai rašo

"Laisvosios Lietuvos" š. m. liepos 8d. numeryje tilpo Čikagos Šv. Kazimiero seserų vedamos Marijos Aukšt. Mokyklos mokinių pareiškimas. Tas pareiškimas yra labai įdomus tuo, kad jame lietuviškas mokinės viešai pareiškė, jog joms netik kad nebuvo leista lietuviškai giesmes giedoti, bet jos jautė seselių neapykantą dėl to, kad jos laikė save lietuviškas ir tuo didžiavosi.

Karo metu man teko kurį laiką gyventi vokiečių okupuotos Austrijos mieste Graz. Kai tik atsirado daugiau lietuvių ir lietuvis kunigas, - lietuviav gavo pažnyčią, kurioje giedojai ir meldėsi lietuviškai. Po pamaldų lietuviav susigrupavę būriais prie bažnyčios šnekučiuodavosi ištisomis valandomis lietuviškai ir neteko gir-

dėti, kad kas nors iš jų būtų už tai nukentėjęs nuo nacių arba nors neap, kanta būtų pajutęs. Tiesiog nesinori tikėti, kad šiame demokratiškame krašte nacizmas būtų aukščiau pakilęs net už hitlerinį nacizmą!

Jeigu toks mergaičių nusiskundimas būtų vienu vienas, pirmutinis, - reiktų rimtai suabejoti jo tikrumu. Bet kai pasižvalgai po lietuviškos spaudos puslapius, matai jog tokių ir panašių nusiskundimų dėl vedamo nu tautinimo ir lietuviškos žlugdymo bei niekinimo buvo praeityje, netrūksta jų ir dabar! Ir kas svarbiausia, - tie nutautinimo lizdai nemažėja, bet turi plėtimosi pobūdį, apimdami jau ir parapijines mokyklas, lietuviškas bažnyčias ir pačius kunigus. Dar mano rūsyje neperdaug apdulkęje guli įvairių lietuviškų laikraščių numeriai,

juos įkvėpęs naujesnių laikų jų pranašas Karlas Marksas.

Erdvės! Erdvės! Šaukia modernių laikų Džingischana. O ištikrųjų gi tam žmogui daug vietos nereikia, nes galutinam rezultate kiekvienam iš mūsų užtenka 6 pėdų po žeme, kaip tie amerikona išsireiškia..

Gamtos dėsniai nustato, kad kiekvienas veiksny iššaukia priešveiksmy. Atseit, - turės būti iššifruoti galinų ir gudrių tautų tikslai, neatsižvelgiant į tai, kaip jie būtų gudriai užmaskuoti, apipinti tartum kokiais sudėtingiausiais voratinkliais; jų pas tangos užvaldyti visą pasaulio erdvę vieną kartą turės subirėti į sąmoningojo laisvo pasaulio pasipriešinimą, kurio pasekoje ir mūsų teriojama ir kankinama Lietuvėlė atsikels iš vergijos ir sužydės užtekėjusios saulės laisvės spinduliuose!

Begaliniai didelė yra "plačiosios tėvynės" - Rusijos erdvė su jos neišmatuojamom Sibiro taigom ir tundrom. Kiek ten mūsų tautiečių paguldė savo kaulus arba grįžo iš ten susenusiais paliegeliais - invalidais?.. Kas gi iš mūsų nenorime, kad visi mūsų viengendžiai iš tos nelemtos plačios erdvės grįžtų į išlaisvintą tėvynę?!

Susimąstykime ir apsvastykime: ar neturime šiandien mes progos savo svajonę ir dvidešimties metų kovą už pavergtos Lietuvos laisvę priartinti prie realizavimo? Iki šiolinė pasaulinė politiką mes žinome. Ji ejo nuolatidų komunizmui keliu. Dabar politiniuose horizontuose atsiranda nauja asmenybė - Goldwateris. Esame įsitikinę, kad jis nėra Sovietų pataikūnas, nes ir "Izviestija" ir "Pravda" (sovietų oficiozai) nedviprasmiškai jį smerkia.

Jei apie Niksoną prieš 4 metus Ni kita pasakė, kad jo išrinkimas prezidentu reiktų tą patį, ką išleisti ožį į kopūstų daržą, tai dėl Goldwaterio sovietai tiesiog siunta. Argi tai nepa kankamas mums rodyklis, kad sovietams jis labai pavojingas? Mes tikime, kad Goldwaterį išrinkus prezidentu, Baltieji Rūmai ims rimos akcijos, kad nekaltai persekiotoms tautoms, šiandien nesančios baises komunizmo vergiją, būtų grąžinta laisvė, o išbarstyti po milžiniškus Rusi jos plotus nelaimingieji vergai bus sugražinti į išlaisvintas jų tėvynes!

MINDAUGIRIS

kuriuose mirgėte mirga mūsų naujųjų ateivių kovos už sulietuvinimą vadinamųjų lietuviškų parapijų. Tų kovotojų tarpe ypatingą dėmesį kreipia Barzduko pavardė. Manau, kad kiekvienas tikras lietuvis su širdgėla dar prisimena, kai prieš jį net smurtas buvo panaudotas! Nemanau, kad jau būtų pamirštos ir tos gražiai lietuviškai skambančios pavardės, kurios atsistojo gerb. Barzdukui skersai kelio - Vilkotaitis, Rakauskas ir kit.

Dabar vėl matome naujas protestų bangas mūsų spaudoje prieš Vašington rengiamos koplčios vardą. Dva sininkų nesiskaitymas su lietuviška visuomene, atrodo, turės toli einančių pasekų.

Kai politikieriai kopdami į valdžios sostus prižada rinkikams aukso kalnus, o ilipę į tuos sostus apie duotus pažadus tuojau užmiršta, tai mes dažnai mėgstame sakyti, jog tai veikia kažkokia "juodoji ranka"... Jeigu pri leidžiame tokios "juodos rankos" veikimą politikierių tarpe, tai nemažiau turėtume pagrindo tokios "juodos rankutės" paieškoti ir minėtų mūsų nutautintojų tarpe. Jeigu jau tikras lietuvis ar lietuviškas nepakenčia kito lietuviu, - čia jau tikrai kaž kas slepiasi!... Visa tikroji lietuviška spauda ir visi mūsų veiksniai turėtų kaip galima skubiau išaiškinti tą "juodąją rankutę", kad jos žalingas veikimas sustotų. "Laisvoji Lietuva" parodė puikų pavyzdį išeidama į atvirą kovą už Aušros Vartų koplčios vardą. Tik, kad Jūs mokėsite išaiškinti ir tą "juodąją rankutę".

Linkiu Jums sėkmės ir ištvermės! JURGIS REKAŠIUS, Detroitas

PLANT DESIGN ENGINEERS AND DRAFTSMEN

Immediate, permanent openings, in following categories, at salaries of \$10,000 to \$15,000 per year for experienced, qualified persons having 4-6 years' minimum experience:

- MECHANICAL DESIGNERS
STRUCTURAL DESIGNERS
ELECTRICAL DESIGNERS
MINERALS BENEFICATION ENGINEERS
INDUSTRIAL ENGINEERS

Centralized Engineering Department of multiplant producer of industrial silica sand is located in Ottawa, Illinois. Open pit mining operations employ crushing, slurry pumping, bulk materials handling, wet and dry grinding, hydro-classification, flotation, electro-static and magnetic separation, and fine sining.

Excellent working conditions, limited travel to plants, company paid deferred compensation plan, health and life insurance, moving expenses paid.

Send complete, confidential resume with first contact to: E. A. KEHR, CHIEF ENGINEER

OTTAWA SILICA COMPANY
P. O. BOX 577, OTTAWA, ILLINOIS

LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDZIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJOS (Standartinės ir Automatinės), TUNE-UPS IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.
Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. P.Rospect 8-9533

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBES, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO, LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS
TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SĄŽININGĄ, PATYRUSĮ IR ŠTROJŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

JUOZAS BACEVIČIUS

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS
Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.
Val. kasdien 9-9 P.Rospect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS LICENCIUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2439 West 69 St. WA 5-2737

E. ŽUKAUSKAS
Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių! Įsitikinkite!

Pasipuoškite įsigydamis GRAŽIUS RŪBUS H. SEIGAN KRAUTUVĖJE

Atsilankykite į draugišką krautuvę, kurioje savininkai ir pardavėjai kalba lietuviškai. Čia rasite didžiausį pasirinkimą vėliausių fasonų vyriškų kostiumų ir paltus tokių žymių firmų kaip: "Society Brand", "Grosshire", "Botany 500" ir kitų. Geriausių firmų marškiniai visų dydžių; ir kitų vyrams reikmenų.

Jaunuoliai čia ras apsiirgimą pradedant nuo batų iki skrybėlės. Atsilankykite tuojau, kad galėtumėt pasimatuoti didesni pasirinkimu.

ATEJĖ TEVAS IR SONUS RAS ČIA TINKAMIAUSIUS RŪBUS. GALITE PIRKTI KREDITIN PATOGIAIS JUMS IŠSIMOKEJIMAIS!

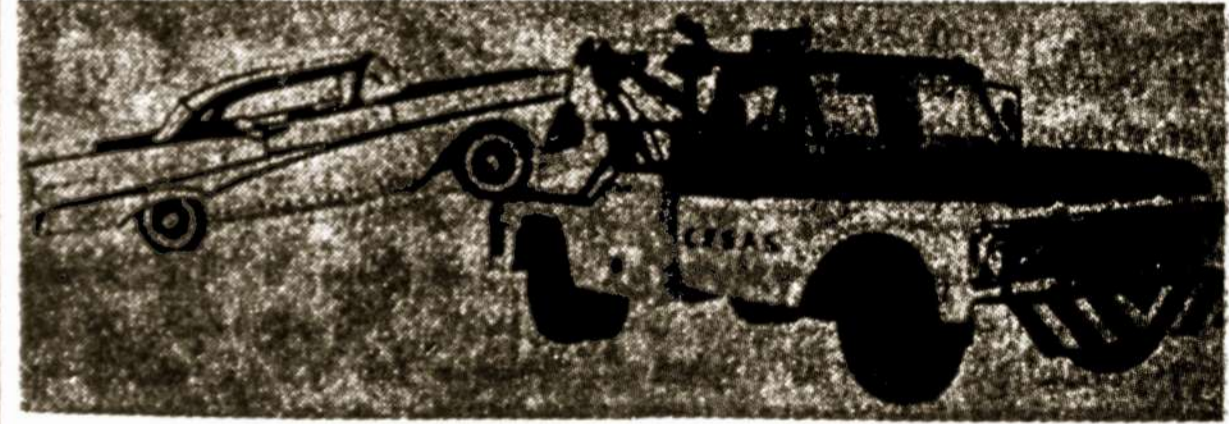
H. SEIGAN

RUBAI, SKRYBELES, BATAI IR KITI REIKMENYS VYRAMS IR JAUNUOLIAMS
4630-32 South Ashland Ave. Tel. Yards 7-1272 CHICAGO 9, ILLINOIS

Automobilio nelaimės atveju skambinkite (In case of accident call)

G R 6 - 7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas - MIKAS CESAS

Laidotuvių Direktorai

MAZEIKA & EVANS

6815 SO. WESTERN AVE.

TRYNS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

5-oji tąsa

- Pone majore, tai pats šauniasis užskridimas, kokį man teko pausti šiandien ir už tai mano nuoširdus ačiū! - pasakiau lakūnui, o šis šypsodamasis atsakė:

- Betgi jis ir nuostolingas, nes netekote skepetaitės. Bet jeigu tamstai bus įdomu sužinoti kas ją išigijo, tai bus lengva patirti, nors aš labai abejoju ar laimingasis būtų patenkintas, jeigu pareikalautumėte skepetaitę gražinti. Juo labiau, kai sužinos kas yra tos skepetaitės savininkas.

Po to trumpo pasikalbėjimo lakūnas pasuko lėktuvą Pažaislio vienuolyno pusėn ir mums atsiradus jo viršuje, buvau lakūniui trumpai su juo supažindinta. Paskui mažą ratu, o antroju didesniu, apskridome neaukštai Kauną ir jo apylinkes ir kelis ratus padariusi apie Neris įtaką į Nemuną, kurios trikampyje stūksojo istorinės Kauno pilies griuvėsiai, gerasis lakūnas trumpai pasiteiravo:

- Ar nelaiikas leistis žemėn?
- Su tamsta būtų miela ir malonu skraidyti kur kas ilgiau, bet manau, kad tamsta teisus, - laikas leistis, nes tikiu mano draugės jau senai tupi ant žemės.

- Taip ir yra, nes matau areodromą ant žemės lėktuvus, kuriais buvo skraidinamos tamstos draugės, - patvirtino majoras.

Tai pasakęs, lakūnas ėmė staigiai leistis žemyn, bet kadangi areodromas buvo dar per toli nusileidimo manevrui pradėti, supratau, kad ir čia ruošiamąsi kokiame netikėtumui. Ir tikrai, nusileidęs iki minimumo ir nematomas atsiradęs virš areodromo, vėl dideliu greičiu perskrido areodromo plotą skutumuoju skridimu ir staiga užplėšė mašiną į aukštį vėliau nuversdamas ją ant šono ir taip slysdamas sparnu žemyn pasiekė areodromą ir tiesiog "patupdė" "Anbuką" ant žemės. Dar daugiau, - tai buvo meistriško pavyzdys! Ir dar kas svarbu, tas nutupimas buvo atliktas tik keliolika metrų nuo vietos, kurioje mūsų laukė susirinkusieji. Bet tas mane nustebinęs briliantinis nutupimas laukusiųjų nebuvo

Iš netolimos praeities

Aleksas Šemeta

"pastebėtas". Mat majoras J. Mikėnas buvo tikra žodžio prasme skraidymo meistras, praeityje padaręs dar ir šaunesnių skraidymo deimantų.

Mano draugės jau anksčiau buvo pasiekusios žemę ir gavo stebėti mano "malonumus" ore, todėl pirmosios prisistatė prie mūsų lėktuvo tikėdamos, kad man gali būti reikalinga net jų pagalba. Ir kaip jos nustebė pamačiusios mane laimingą ir nepaprastai patenkintą išlipančią iš "Anbukų", dženklmeniškai padedant majorui Mikėnui.

- Mes tikėjomės tave pamatyti pusiau mirusią, o ji čia šypsosi ir špūsus krečia, - nustebė viena iš mano draugių.

- Nuoširdžiai dėkui, pone majore, už malonumą, kurį pergyvenau su tamsta ore ir tikėkite, tu išpūdzį ne pamiršiu niekada! O jūs, mergaitės, be reikalo susirūpinote manimi, nes niekas neturės jokių nemalonių, kam teks laimėti skristi su majoru, - tai sakydama pratėsiu majorui ranką, padėkai patvirtinti.

- Man smagu, kad jūs esate patenkinta. Bet mane taip pat įdomus ir jūsų skepetaitės likimas. Ar panelei nebūtų įdomu sužinoti į kieno rankas atiteko skepetaitė, tokiose netikėtose aplinkybėse atsidūrus Karo Mokyklos apmokymų aikštyne? - dar tebelaikydamas mano ranką, paklausė šaunusis pilotas.

- Kur čia nebus įdomu, dargi žinant, kad toje aikštėje buvo tiek daug šaunias jaunimo, - bandžiau šposauti, o širdyje tikrai pajutau tą erzinantį norą pamatyti ją, kuris "išsiko vojo" teisę į skepetaitę, nors aikštyne buvusieji niekas negalėjo žinoti kas yra josios savininkas. Viena tačiau buvo aišku, jog ją suradusiems negalėjo sukelti abejonių, kad tos skepetaitės savininkas yra moteris, o gal mergaitė? O tas, žinoma, galėjo tik sustiprinti intrigą.

Majoras Mikėnas pasitikusiems kariams tuojau papasakojo mano prarastos skepetaitės istoriją ir gavo skubų patarimą tuojau susijungti su Karo Mokykla ir patirti kas įvyko Jau sėdint ant motociklo užpakalinės sėdynės, motociklą vairuojančio majoro Mikėno buvau paklausta, kur aš norėčiau susitikti laimingą skepetaitės išsikrovotą, nes artinomės

TIE, KURIE PUKIAI PRAVEDĖ LIETUVIŲ DIENĄ NEW YORKE:

Švėntei Rengti Garbės pirmininkais buvo J. Budrys, gen. Konsulas New Yorque ir prel. J. Balkūnas.

Komitetui pirmininkavo prof. Jokūbas Stukas, jam talkininkavo, - vicepirmininkas ir meninių programų vadovas K. Vasiliauskas ir spaudos sekcijos vadovas kun. Dr. S. Valiūšaitis, sekretorius - A. Maceika, išdinininkas - A. Šetikas.

Atskirų darbo šakų sekcijų vadovai - J. Šlepetytis, inž. V. Dilis, Alg. Kačanauskas, J. Matulaitienė, kun. L. Jankus, V. Vaitiekūnas, A. Vakselis, H. Kulber, A. Merker, V. Butkys, A. Trečiokas, J. Valaitis, A. Budreckas. Švėnte pasigrozėti ir didžiulis galėjo kiekvienas lietuvis, - garbė ir padėka tiems, kurie skyrė tiek savo energiją jos pasisekimui.

prie areodromo pastato, iš kurio telefonu turėjome susirišti su Karo Mokykla.

- Aš nežinau, - trumpai atsakiau, - bet majoras tuojau išsprendė:

- Civilinės aviacijos stoties bufeto patalpose. Ar taip bus gerai? - vėl paklausė motociklo vairuotojas.

- Man visai gerai, nors ir nežinau kur tos patalpos yra, - nesipriešinau pasiūlymui.

- Civilinės aviacijos areodromo pastatai antrame šio areodromo pakraštyje, Kauno miesto link, - paaiškino pasikalbėjimo partneris.

Karo Mokykla tuojau buvo sujungta ir majoras Mikėnas smulkiai ėmė aiškinti susidariusią padėtį:

- Tik prieš keliolika minučių vizitavome Karo Mokyklos sporto aikštyną ir ten panelė, svečias iš Amerikos, prarado savo skepetaitę. Kiek teko iš oro pastebėti, ji pateko į vieno kariūno ar karininko rankas. Svečias iš Amerikos ir aviacijos vadovybė pageidauja, kad tas laimingasis vyras su skepetaitė tuojau prisistatytų į civilinės aviacijos stoties bufeto patalpas Linksmadvaryje, kur jis bus laukiamas.

Iš Karo Mokyklos kalbančio buvo paprašyta kiek palaukti ir tik kelioms minutėms praslinkus, Karo Mokyklos dežuruojantis karininkas pranešė, kad skepetaitė yra II kurso kariūno rankose ir jis vėliausiai už valandos prisistatys vietoje.

Nemažas skaičius karininkų ir puskarininkų lakūnų lydėjo mus per areodromą į Linksmadvario civilinės aviacijos stotį, kurioje turėjome sulaukti jaunojo kariūno.

Tuo laiku areodromo žolė jau buvo nupiauta ir džiovinama, kad žiemai būtų puikaus pašaro aviacijos ūkio dalies arkliams, todėl areodromas skendo kvėpiančiame šieno aromate, o tūkstančiai įvairiausios rūšies žiogų, ne tik sveikino mus praeinančius savo giesmėmis, bet ir vikriai demonstravo savo sugebėjimus šokiuose ir aukštį ir į toli.

Aero stoties bufeto patalpos nors ir kuklios, bet švėrios ir tvarkingos. Aiškiai matėsi, kad jas aptarnavo rūpestinga ranka. Čia mus pasitiko stoties viršininkas ir pakvietė į specialų kambarį, kuriame tuojau buvo patiekta kokteilis ir norintiems kavutė.

Vykstant per areodromą į civilinės aviacijos angarų kryptį, aš vis dar negalėjau pagėbti nuo to išpūdzio kurį man padarė majoro Mikėno pastarasis nutupimas. Tai kažkas nepaprasto. Aš dar niekaip negalėjau apsiprasti su faktu, nes jis buvo tiesiog fantastiškas. Čia pat man prisiminė pasakojimai, kaip majoras Mikėnas yra nustebinęs savo nepaprastais sugebėjimais oro akrobatikoje ir ne vieną užsienietį lakūną, kurie atvykdavo Kaunan demonstruoti ir įpiršti pirkmui naujausios konstrukcijos

lėktuvus. Kaip paprastai, po užsienio čio lakūno pademonstruotų peršamo lėktuvo gerųjų savybių, būdavo reikalaujama ore išbandyti tą lėktuvą ir lietuviai lakūnai. Daugiausia tuo bandytoju būdavo majoras Mikėnas ir jo bandymo metu ne vieną kartą užsieniečiams yra tekę netekti žado ir su nuostaba sekti Mikėno demonstruojamus "triuksus". Už tai apie jį žinojo velk visos valstybės, kurios čia siųsdavo atstovus su pasiūlymais ir jis ne vieną kartą buvo gavęs stambių užsienio firmų pasiūlymus būti jų statomų lėktuvų išbandytoju-pilotu, bet Mikėnas nei vieno tokio pasiūlymo nepriėmė, nes mylėjo Lietuvos aviaciją ir jai buvo pasišventęs.

BUS DAUGIAU

Iš praeities albumo... Mūsų karo aviacijos lakūnų grupė. Pirmoje eilėje matome iš kairės į dešinę Pyragių, Darių ir Pesecką.

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudimo rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeiškite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: Walbrook 5-5671

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre.
Current Dividend up to 4 1/2%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	CO'TAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRANDY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ	\$1, 29
VODKA pilna kvorta	\$3.59	(vokiškas vynas)	
KRON BRANNVIN		NAPOLEON FRENCH BRANDY	\$3, 35
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98

ELECTRICAL ESTIMATOR

Immediate openings for electrical estimator and Material listers. - Experience in industrial, commercial and chemical plant work. - Call or write to

MR. R. J. HARRISON
Austin Engineers, Inc.
2978 W. Grand Boulevard
Detroit 2, Michigan
Phone TR 5-7737

ENGINEERS

MATERIAL HANDLING MECHANICAL PROCESSES AND AIR-CONDITIONING

Architectural Structural Designers and Estimators

CHEMICAL Experienced in design of commercial, industrial and chemical plants. Call or write:

MR. F. B. ROBERTS
Austin Engineers, Inc.
2978 W. Grand Boulevard
Detroit 2, Michigan
Phone TR 5-7737

Gardžiausia duona - bulkuks, sausainiai - tortai

BRUNO KEPYKLOJE
KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Zydi Kaip Agnons!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL.
Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

LAISVOJI LIETUVA dėkoja savo rėmėjams, auka parėmusiems laikraščio leidimą:

- 1) L. Mikulskytė..... \$ 20.
- 2) S. S. .... \$ 5
- 3) A. Mineikis .... \$ 5
- 4) Wis. LD K-tas... \$ 5
- 5) J. Selickas ..... \$ 5
- 6) S. Mikalauskas .. \$ 2
- 7) S. Novickas ..... \$ 2
- 8) V. Kiaunė ..... \$ 2
- 9) S. Dabkus ..... \$ 1
- 10) P. Morkūnas ..... \$ 1

Širdinga padėka Dr. K. Liutkui iš Toronto, LAS Senelių Tarybos nariui surinkusiam ir prisuntusiam 16 naujų prenumeratorių. Ačiū!

Rugsėjo 6 d. Čikagoje įvyko Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje visuotinis atstovų suvažiavimas, praėjęs sklandžioje ir darbingerioje nuotaikoje. Plačiau sekančiame numeryje.

Žuvusiųjų už Tėvynę pagerbimas, rengiamas Chicago Liet. Operos choro, kuriam talkininkaus Toronto "Varpas", Stephens Ansambliis, Tėviškės Evangelikų parapijos choras, Lietuvos Vyčių choras, įvyks sekančiais metais gegužės 23 d. McCormick Plac. Bus išpildyta: Verdi "Requiem" ir Markaičio SJ kantata "Vilniaus varpai".

K. DONELAIČIO Lit. mokykla naujuosius mokslo metus pradeda vaikų registracija rugsėjo 12 d. 10 val. r. Markette Fieldhouse patalpose prie Markuette Rd ir Kedzie Ave. Registracija tęsis iki 1,30 v. p. p. Ten pat bus galima įsigyti vadovėlius ir sasiuvinus. Reguliaros pamokos prasidės rugsėjo 17 d. 6v. McKey valdiškoje mokykloje, adresas - 69 ir Fairfield kampas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis: B. Vindašienė - WA 5-5612, I. Bukaveckienė - PR 8-3320, arba pas S. Šukelienę GR 6-0241.

LIETUVOS LAISVĖS KNYGNEŠIAI baigia paruošti didelę genocido - Lietuvoje sovietų įvykdytų žudynių parodą ir ruošiasi išleisti didelės apimties Sovietų Sąjungos Lietuvoje įvykdytų žudynių albumą. Genocido paroda ir albumas skirti anglosaksų vi-

suomenėi. Lietuvos Laisvės Knygnešiai siekia, kad sovietinio genocido paroda ir albumas būtų galimai pilnesni ir platesni. Lietuviai, kurie turi Lietuvoje sovietų įvykdytų žudynių nuotraukas, ar nuotraukas gautas iš Sibiro ir iš sovietų pavergtos Lietuvos, rodančias sovietinį žmogaus nužmoginimą ir rusišką kolonializmą Lietuvoje, prašome siųsti adresu: L. Prapuolenis, "Draugas" 4545 W. 63 Street, Chicago 29, ILL.

Visos atsiųstos nuotraukos, padarius jų klišes, bus gražintos nuotraukų savininkams.

Rugsėjo 12 d. Čikagos Jaunimo Centre yra šaukiamas Lietuvos Aukštasis Mokyklas baigusiuju (alumnu) suvažiavimas. Vakare toje pat salėje įvyks subuvimas-vakariene. Pagrindinę kalbą pasakys Lit. Instituto prezidentas Dr. Jonas Balys.

Pavergtų Tautų didžiulis susirinkimas (rally) ruošiamas rugsėjo 30 d. 7v. 30 m. Shrine auditorijoje - 665 West Jefferson Blvd. Los Angeles mieste. Susirinkime dalyvaus ir lie-

tuviai. Jis bus perduodamas per televiziją ir radiją.

Kazys Žilėnas, Cicero, ILL, savo pažįstamų tarpe surinko \$46 rezoliucijų žygio reikalams. Pasekime jo gražiu pavyzdžiu!

Danutė Kačinskaitė studijų reikalais lankėsi Ispanijoje ir ten išbuvo 7 savaites, aplankydamą didžiųjų Is-

KNYGOS

Vytautas Volertas, GYVENIMAS YRA DAILUS, romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, aplanką piešė Paulius Jurkus. Spaudė Draugo spaustuvė, 1964 m. 242 psl. Kaina - \$ 2,50. Gaunamas visuose lietuviškuose knygynuose.

Romanas turės pasisekimo, -skaitomas ne tik maloniai, bet ir lengvai, nes parinktas žodis ir sakinyss savo sodrumu skaitytoją gausins. Savo meline tikrove verčia skaitytoją eiti su jo veikėjais iki paskutinio puslapio. Savo įdomumu ir nekasdieniu siužetu romaną yra naujas literatūrinis įnašas išsivijos raštijoje.

Stasė Vanagaitė-Petersonienė NULAUŽTA ŠAKA, trijų vaizdėlių pynė. Išleido Amerikos Lietuvių Vokalo Ugdymo Draugija 1964m. Viršelis V. Vijeikio. Spaudė ViVI spaustuvė Čikagoje. 81 psl. Kaina - \$ 2,00. Gaunamas visuose lietuviškuose knygynuose.

LIETUVIŠKOS MUZIKOS RINKTINĖ fortepionui. Paruošė V. Jakubėnas, A. Šimkus ir J. Zdanus. Amerikos Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo leidinys. Turinys 26 kūrinių. Kaina - \$2,00. Gaunamas visuose lietuviškuose knygynuose ir Kultūros Fonde - Jonas Bertašius, - 5348 So. Talman, Chicago 32, ILL

L. Dambriūnas LIETUVIŠKAS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE. Išleido LB Kultūros Fondas, spaudė Draugo spaustuvė 1964m. Kaina tik 50 centų. Gaunamas knygynuose ir Kultūros Fonde, aukščiau pažymėtu adresu.

Nesenai iš spaudos išėjo ir jau virš pusantro milijono skaitytojų pasiekė tikrai nepaprasta knyga -

NONE DARE CALL IT TREASON Joje krūvon surinkta ir rūpestingai dokumentuota medžiaga turėtų pasiekti visus. Komunistai labiau bijo atbūdančios Amerikos, negu jos atominių ar hidrogeninių bombų! Knyga yra vienas iš pačių veiksmingiausių ginklų kovoje prieš Lietuvos okupantą, kuris šiuo metu ryškiai kešinas ir į JAV žmonių laisvę. Pirkite ir platinkite. Knyga 254 psl. Kaina tik 75 centai. Perkant 3 egz. - \$2, perkant 10 egz. - \$5.

Užsakoma šiuo adresu: Liberty Bell Press, P. O. Box 32, Florissant, Mo.

Send me... copies of NONE DARE CALL IT TREASON. Payment of \$... is enclosed (čekiai ir money orderiai). Name... Street... City... State...

Mūsų mažieji pagerbia Darius ir Girėną prie jų paminklo Čikagoje, Alvudo surengtoje vaikams šventėje. Matome iš kairės kanklininkų vadovę A. Kirvaitytę, Alvudo pirmininkę mok. S. Petersonienę, J. Juškelis ir Žurn. Z. Juškevičienę.

LIETUVIŲ DIENA

LB Los Angeles Apyl. rengiama Lietuvių Diena šiais metais įvyksta rugsėjo 12 ir 13 d. Culver City Veterans Memorial Auditorium - 4117 Overland Ave, jos sankryžoje su Culver Blvd.

Lietuvių Dienos programoje bus šie parengimai:

SPORTO ŠVENTĖ, - tinklinis, stalo tenisas, lauko tenisas, krepšinis.

DAILĖS PARODA, - dail. V. Stančiškaitės kūrinių paroda bus atidaryta rugs. 13d. (sekmadienį) 1v. toje pat salėje, kurioje bus ir koncertas. Parodoje bus išstatyta 40 kūrinių.

KONCERTAS, - dalyvauja viešnia

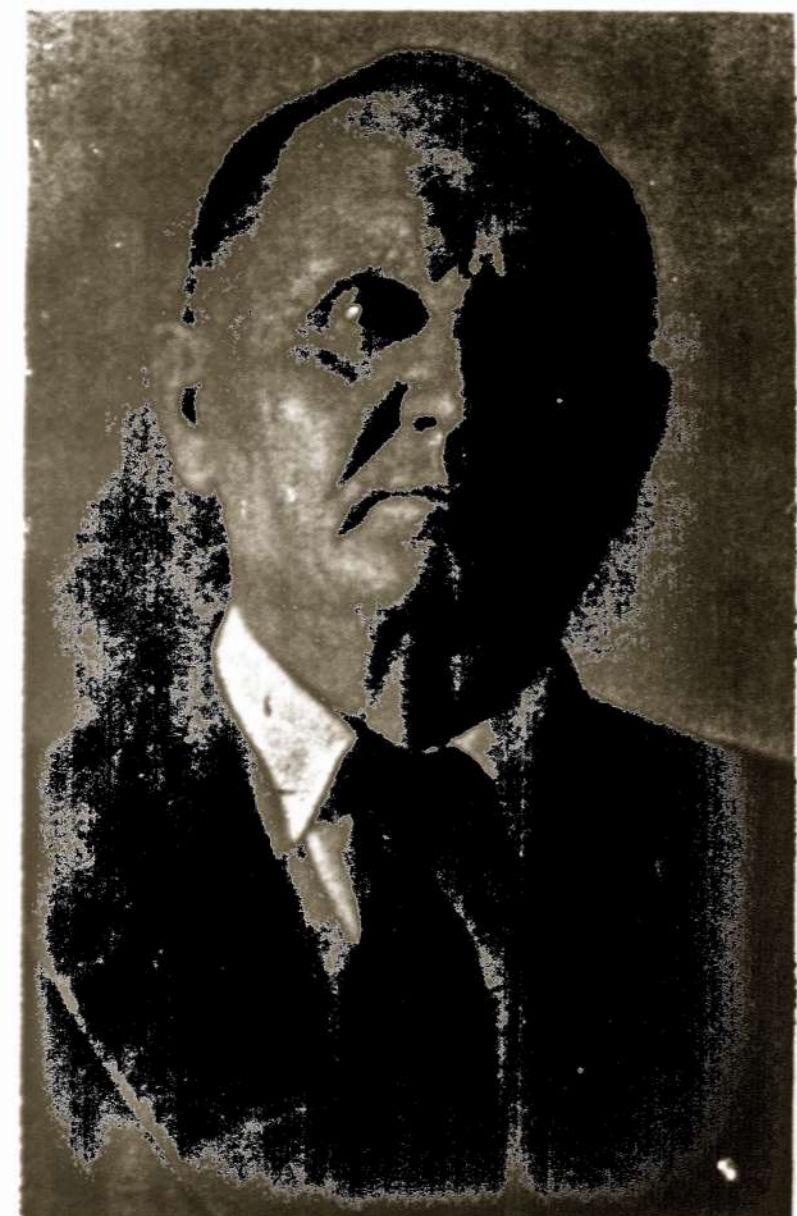
iš Chicago P. Bičkienė ir vietos dainininkas R. Dabšys. Programa įvairi ir įdomi. Seks O. Razutienės vadovaujama taut. šokių grupių pasirodymai ir po jų G. Gudauskienės sudaryto jaunųjų muzikantų orkestro koncertas.

ŠOKIAI, - pasibaigus koncertui, toje pat salėje vyks šokiai, grojant M. Krafo orkestrui.

Dalyvaukime visi, atsiveskime svečių. Vieną kartą metuose užpildykime salę, atidėję į šalį visus kitus reikalus bei rūpesčius.

Įėjimo kaina į visą Lietuvių Dienos programą tik \$ 2. Studentams, bedarbiams ir vaikams iki 12m. - tik \$ 1.

Los Angeles LB Apylinkei šiais metais vadovauja ši valdyba: J. Čingapirm. A. Balsienė-sekr. S. Kungys ižd., O. Razutienė-jaunimo reik. vad. J. Andrius-kultūros ir šv. reik. vad. B. Grauzinis ir K. Prišmantas-nariai

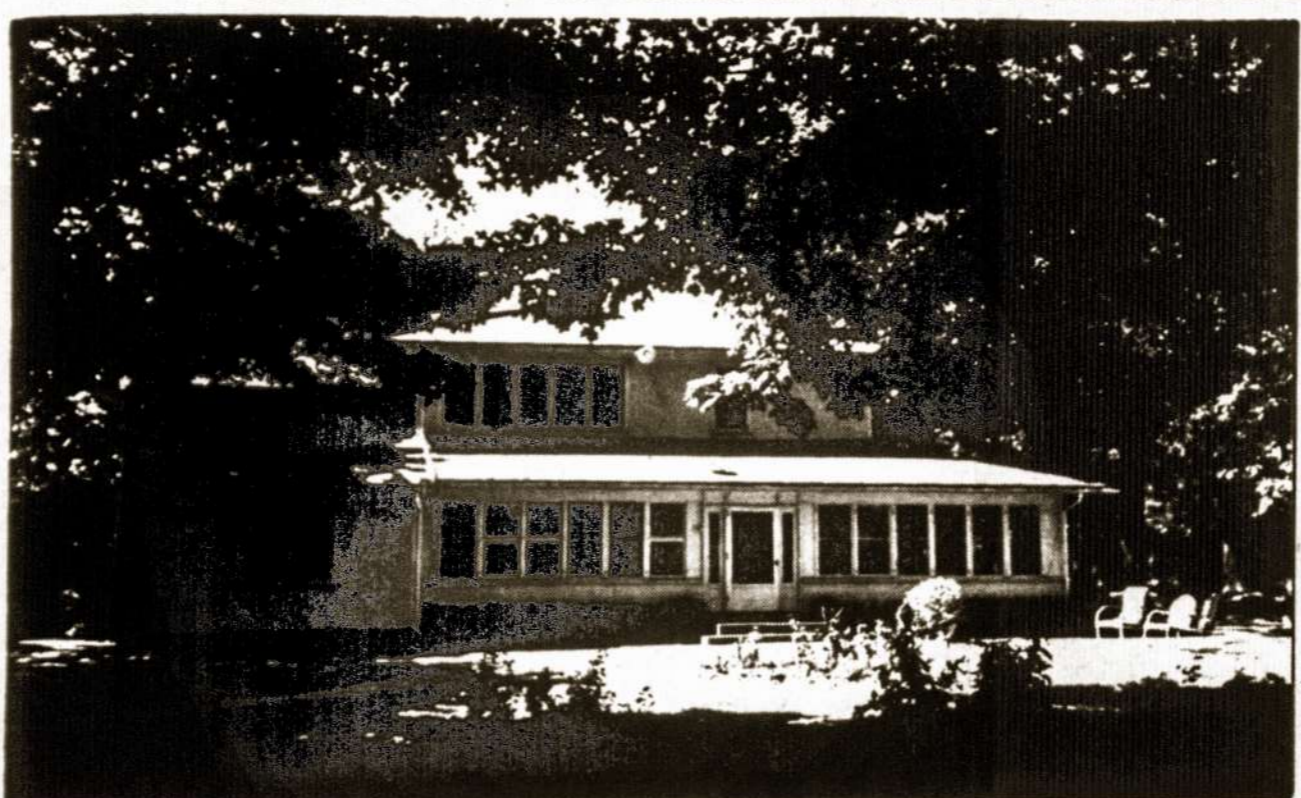

A. a. PETRAS GICIUS "Laisvosios Lietuvos" skaitytojas, neseniai miręs Vakarų Vokietijoje.

A. + A. Petrai Giciui mirus

JO SŪNŲ SU ŠEIMA IR POSŪNŲ SAKALAIŠKŲ SU ŠEIMA
GILIAI UŽJAUČIA IR KARTU LIŪDI

M. ir Br. Macianskiai

PAMIRŠKITE KASDIENINIUS RŪPESČIUS - PASIDŽIAUKITE VASAROS MALONUMAIS

"GINTARO" vasarvietėje ant pat Michigano ežero kranto! Dėl informacijų ar rezervacijų prašome kreiptis: A. Karaitis, 2501 West 43 St. Chicago 32, ILL. Telef-VI 7-5084 arba P. O. Box 74, Union Pier, Mich. Telef - LAKESIDE - 8155.

MOTERIMS IR VYRAMS

Galvos odos ir plaukų priežiūra
Speciali formula
1-25849

JIB išgydo pleiskanas, kasus, niežėjimą, plaukų slinkimą, gražina natūralią plaukų spalvą. JIB vartojamas nenuplikus ir nepažaisli - 100% garantija. JIB 8 uncių užtenka 18 savaičių. PPD - \$5.50, jei COD - plus 50 c.

Siunčiame paštu ir į visus laisvus kraštus: siųskite Money Order ir apmokėkite siuntimą.

JIB LABORATORIJA,
1437 So. 49th Ave. ir
Drugstore, 5000 W. 16 St.
abu Cicero, Ill., 60650.

Ne vien duona žmogus yra gyvas!

KUPONAS: prašau mane iškirpti ir užpildžius pasiųsti Laisvosios Lietuvos Administracijai. Ačiū!

SIUNČIU \$ 5 metinei prenumeratai (Naujiems skaitytojams prenumeratos pradžia skaitoma nuo laiško gavimo dienos) SIŪSKITE laikraštį šiuo adresu:

PAVARDĖ .....

Nr. ir gatvė .....

MIESTAS ..... VALST. .... ZONA